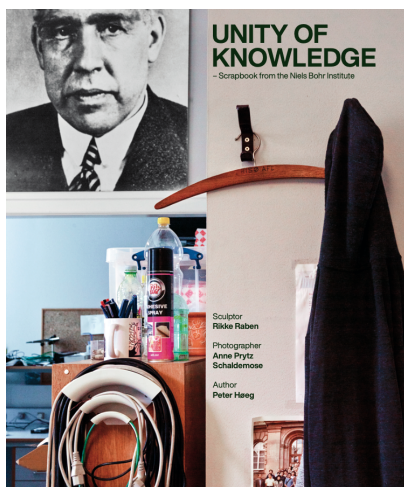

Aktuelle bøger

Michael Cramer Andersen, *Kvant*

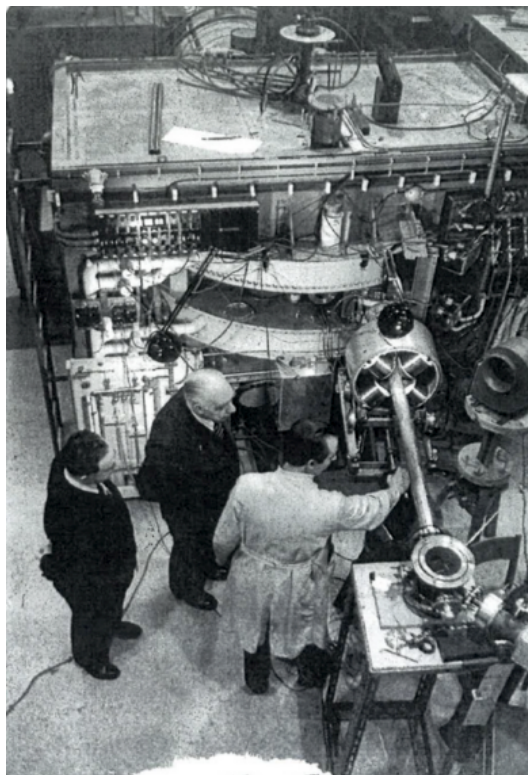
Rikke Raben, Anne Prytz Schaldemose og Peter Høeg, "Unity of Knowledge – Scrapbook from the Niels Bohr Institute", 2020, The Niels Bohr Institute og Strandberg Publishing, 228 sider, 350 kr.

Denne scrapbog udkom i 2020 som led i markeringen af 100-året for Niels Bohr Institutet, som blev indviet i 1921, og som en kreativ billedokumentation af miljøet på instituttet før forskningen flytter til den nye Niels Bohr Bygning på Jagtvej.

Ideen opstod hos billedhuggeren Rikke Raaben, der er tilknyttet Niels Bohr Institutet som en huskunstner, og hun har blandt andet lavet det billedrelief, som findes ved indgangen til instituttet (gengivet på side 227). Sammen med instituttets ledelse inviterede hun fotografen Anne Prytz Schaldemose og forfatteren Peter Høeg til at beskrive instituttets miljø i billeder og ord. De tre kunstnere fik frie hænder til at gå rundt på instituttet og mærke stemningen og fotografere laboratorier, kontorer, tavler med formler og meget andet. De har også fundet masser af sort-hvide fotografier i Niels Bohr Arkivets samling af Niels Bohr og kolleger. Der er flere kollager af sort-hvide fotografier, hvor man fx ser Bohr sammen med Louis Armstrong. Billederne af laboratorier fyldt med ledninger, køletanke eller lasere, og med forskere, der forsøger at få eksperimenterne til at virke, giver en god fornemmelse af forskningsmiljøet.

Fotograferne har haft blik for sjove detaljer, som fx en tøjhund, der står på et måleapparat eller en forsker, der bider negle (side 54–55). Billederne gengives uden tekster, og nogle gange er der en overraskende sammenstilling fx af laboratorier fra fortiden og i dag (side 58–59). Meget har forandret sig, især forskernes tøj og apparaturet, men det er dybest set de samme aktiviteter, der udføres. Mange af de nye fotos afslører, at fotografen ikke har villet forstyrre personerne på billedet, og det er mindre interessant at se en person bagfra ind igennem en dør, hvis man ikke kan se, hvad personen laver (side 62). Der er heldigvis også billeder af folk med rodede skriveborde, hvor der står en kæmpe flaske champagne (side 75). Der er billeder fra

gangene, biblioteket, Niels Bohrs kontor, som nu bruges til mødelokale, Holger Bech Nielsens kontor, Bohr på motorcykel, madbuffet i kantinen, Bohr på frimærker og en 500-kroneseddel, og Bohr med familie i Carlsbergs Æresbolig.

Som den eneste bidragyder har Peter Høeg skrevet et interessant essay på ni sider, der beskriver Niels Bohr Institutets betydning for samfundet og kvantefysikkens bidrag til vores beskrivelse af virkeligheden. Her nævnes den internationale dialog, der altid har været, også på tværs af jerntæppet under den kolde krig. Bohr var kendt for at hente dygtige unge forskere til instituttet og hjælpe dem til stillinger i udlandet bagefter. I 1920'erne under udviklingen af kvantemekanikken beskrives forskningsmiljøet på Bohrs institut som kreativt og ofte legende. Forskerne spillede blandt andet bordtennis, og brugte gerne bøgerne i biblioteket som bat, og der blev opført skuespil til ære for Niels Bohr på hans runde fødselsdage – en forløber for vore dages FysikRevy™. Bogen viser tegninger fra et af de festskrifter, der blev lavet i den anledning, hvor Bohr blev afbildet som Mickey Mouse (side 42–43). Dette uformelle, kreative miljø, der var præget af nysgerrighed og åbenhed findes stadig på instituttet, selv om det i dag er en hierarkisk styret professionel virksomhedskultur med et årligt budget på omkring 400 millioner kr., hvor cirka 70 % af midlerne skaffes fra fonde. Der skal med andre ord forskes, skrives artikler og fondsansøgninger.

Peter Høegs essay er bragt på både dansk og engelsk. Alt i alt er det en inspirerende bog, som dog er noget dyr.